

Vlaams Instituut voor de Zee vzw
Flanders Marine Institute

Tenuitvoerlegging van het Nagoya Protocol in België: Federale wet inzake toegang tot de federale (mariene) genetische rijkdommen (Nagoya Protocol)

*Beleidsinformerende nota
Maart/2018*

Tenuitvoerlegging van het Nagoya Protocol in België: Federale wet inzake toegang tot de federale (mariene) genetische rijkdommen: advies bij wetsvoorstel

Ceramium Roth, 1797

Author Decler, Misjel <http://www.marinespecies.org/berms/aphia.php?p=taxdetails&id=143834>

Vlaams Instituut voor de Zee

Beleidsinformerende nota- Adviesnota: VLIZ eigen expertise

Nota voorop

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) kan op vraag van haar doelgroepen, alsook op eigen initiatief kostenvrij en gericht beleidsrelevante informatie verschaffen. Deze informatie wordt ter beschikking gesteld onder de vorm van beleidsinformerende nota's (BIN).

De inhoud van de beleidsinformerende nota's is gestoeld op de actuele wetenschappelijke inzichten en objectieve informatie, data en gegevens. Het VLIZ steunt hierbij zoveel als mogelijk op de expertise van kust- en zeewetenschappers in het netwerk van mariene onderzoeksgroepen in Vlaanderen/België, en het internationale netwerk.

De beleidsinformerende nota's zijn een reflectie van het neutrale en ongebonden karakter van het VLIZ, en streven naar een maximale vertaling van de basisprincipes van duurzaamheid en een ecosysteemgerichte benadering zoals die onderschreven wordt in het Europese geïntegreerd maritiem beleid en kustzonebeheer.

Meer informatie over de kerntaken, uitgangspunten en randvoorwaarden van het VLIZ: <http://www.vliz.be/nl/missie>

Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), Wandelaarkaai 7, B-8400 Oostende (www.vliz.be)

ADVIESVRAAG

Betreft: Advies in pre-consultatieronde, m.b.t. de ontwerpregeling inzake de toegang tot de federale genetische rijkdommen GR (mariene GR én federale collecties) bij een niet-commercieel gebruik, in het bijzonder de NOTIFICATIEPLICHT BIJ PUBLICATIE en de VERPLICHTING TOT NEERLEGGEN VAN DE GEBRUIKTE STALEN IN EEN FEDERALE COLLECTIE.

Datum: 23 maart 2018

ISBN nummer: 9789492043627

Bron foto cover: Ceramium Roth, 1797

Picture Author [Decler, Misjel](http://www.marinespecies.org/berms/aphia.php?p=taxdetails&id=143834) <http://www.marinespecies.org/berms/aphia.php?p=taxdetails&id=143834>

Auteurs: Ann-Katrien Lescauwaet (VLIZ)

Lectoren: Heike Lust, Michiel Vandegehuchte, Lisa Devriese, Hans Pirlet, Leen Vandepitte, Pascal Hablützel, André Catrijsse, Klaas Deneudt (VLIZ)

Te citeren als: Lescauwaet A.K. (2018). Beleidsinformerende nota: Tenuitvoerlegging van het Nagoya Protocol in België: Federale wet inzake toegang tot de federale (mariene) genetische rijkdommen (Nagoya Protocol). VLIZ Beleidsinformerende nota's BIN 2018_002. Oostende. 13 pp.

Betreft:	VLIZ advies op het ontwerp van federale wetgeving (wet & KB) betreffende de federale bevoegdheden inzake de toegangsregeling tot mariene genetische rijkdommen in het kader van de uitvoering van het Nagoya Protocol (Biodiversiteitsverdrag)
Status:	Ontwerpnota voorgelegd aan de leden van de Wetenschappelijk Commissie
Opvolging:	Finale versie wordt opgeleverd (medio maart) tijdens de consultatieronde, met de opmerkingen en suggesties vanuit de leden van de wetenschappelijke commissie van het VLIZ en de mariene onderzoeksgroepen
Datum:	draft advies van VLIZ donderdag op 1 maart 2018, bijkomende vraag van FOD Leefmilieu bij advies op 10 maart 2018, aanvullende communicatie van VLIZ op 29 maart 2018.
Opgesteld door:	Ann-Katrien Lescauwaet
Bijdrage van:	Heike Lust, Michiel Vandegheuchte, Lisa Devriese, Hans Pirlet, Leen Vandepitte, Pascal Hablützel, André Cattrijsse, Klaas Deneudt

Bronnen (chronologisch):

- Algemene inleiding inzake Nagoya Protocol (NP) en de Europese ABS-verordeningen (Access and Benefit Sharing), zie Beleidsinformerende Nota (BIN) VLIZ: <http://vliz.be/imis?module=ref&refid=282245>
- Interne overleg VLIZ (D.Cattrijsse, P.Hablützel, L.Vandepitte, H.Lust, L.Devriese, H.Pirlet) do 1/02/2018
- Ontwerp van wetgeving Nederlandstalige versie beschikbaar 23/02/2018 (toegevoegd als bijlage)
- Consultatie Infosessie door FOD Leefmilieu: inleiding, toelichting tot de ontwerp wetgeving en eerste publieke discussie, BELSPO, di 20/02/2018
- Bilateraal overleg met FOD Leefmilieu dossierhouder (mevr. Salima Kempnaer) en toelichting inzake relevante data- en informatiesystemen en onderzoeksinfrastructuur door VLIZ beheerd, woe 28/02/2018
- Aanleveren draft advies 1/03/2018. Aanvullingen 10 maart en 29 maart 2018.

Acroniemen:

- NP: Nagoya Protocol
- ABS: Access and Benefit Sharing
- BIN: Beleidsinformerende Nota
- GR: Genetische Rijkdommen
- FOD: Federale Overheidsdienst
- BELSPO: Belgian Science Policy
- DOI: Digital Object Identifier
- O&O: Onderzoek en Ontwikkeling
- FWO: Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen
- DGR&I: Directorate General Research and Innovation, Europese Commissie
- BNZ: Belgisch Deel van de Noordzee

Voor een overzicht van datasystemen en hun acroniemen zie Annex I

Stand van zaken (1/03/2018):

- Voor de uitvoering van het NP in België worden zowel de handhaving van de EU verordeningen als de toegang tot de terrestrische GR erkend als gewestelijke materie.
- Vlaanderen hanteert hierbij een vrije toegang tot GR, zonder notificatieplicht.
- De dossierhouder (FOD Leefmilieu) legt een ontwerp van wetgeving voor (ontvangen op 23/2) omvattend een ontwerpregelgeving voor de toegang tot de federale GR.
- De ontwerpregelgeving behandelt zowel commercieel 'gebruik' als niet-commercieel gebruik (= 'onderzoek en ontwikkeling').
- Voorliggend ontwerpadvies richt zich enkel op gebruik voor onderzoeksdoelstellingen.
- De ontwerpregelgeving is niet van toepassing op GR afkomstig van *'soorten die gebruikt worden als toetsings- of referentiehulpmiddelen voor O&O, die geen voorwerp van het onderzoek op zich zijn, maar enkel dienen ter bevestiging of vaststelling van de gewenste kenmerken van andere producten die zijn of worden ontwikkeld'* (Art. 9 lid c. van de ontwerpregelgeving). Met andere woorden, **voor staalnames in de context van modellering, biogeografisch onderzoek, ecosysteem onderzoek, monitoring en taxonomisch onderzoek, is de ontwerpregelgeving NIET van toepassing.**
- 'Gebruik' wordt niet gedefinieerd in de ontwerpregelgeving. Mondeling werd toegelicht dat 'gebruik' geïnterpreteerd wordt conform de EU verordeningen (mevr. Salima Kempnaer 20/02/2018).
- In geval van O&O gebruik stelt de ontwerpregelgeving een 'vrije toegang' voorop (geen notificatie op moment van staalname) maar met een verplichte notificatie bij 'effectief gebruik'.
- Niet de 'intentie' van het 'gebruik', maar slechts het **'effectieve gebruik' leidt tot notificatieplicht**. In geval van O&O gebruik wordt een **'publicatie' als 'trigger' van een 'effectief gebruik'** beschouwd.
- Een **'publicatie'** wordt gedefinieerd als **'een wetenschappelijke en/of technische publicatie waarin de resultaten worden toegelicht van onderzoekwerkzaamheden die rechtstreeks verband houden met een of meerdere federale genetische rijkdommen en waaraan een 'digital object identifier' werd toegekend, m.a.w. een publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift of elke andere publicatie die beschikt over een permanent referentienummer'** (zie art. 4 lid 15). (opmerking: de verwijzing naar DOI wordt in de Franstalige versie opgenomen als "identifiant numérique d'objet" en niet als de Engelstalige term DOI).
- De notificatieplicht moet vervuld worden ten laatste één jaar na datum van publicatie.
- Bij niet commercieel gebruik wordt het **verdelen van de voordelen (benefit sharing)** als volgt geregeld: 1) de gebruiker van de GR is **verplicht de publicatie bij de bevoegde overheid aan te melden** en 2) de gebruiker van de GR is **verplicht om de stalen die genomen werden in de mariene wateren onder Belgische bevoegdheid, neer te leggen bij de collectiebeheerder van de federale collecties in beheer bij de federale onderzoeksinstituten**. De collectiebeheerder mag deze stalen evenwel weigeren, en is niet verplicht ze effectief op te nemen op de collecties (zie Artikel 7, lid 2).
- In geval van een commercieel gebruik, gebeurt deze notificatie ten minste één jaar voor de eerste van de volgende feiten zich voordoet: a. Indiening van een aanvraag tot goedkeuring of toelating voor het op de markt brengen van een product tot stand gekomen dankzij het gebruik van federale genetische rijkdommen; b. Notificatie vereist voor een product, dat tot stand is gekomen dankzij het gebruik van federale genetische rijkdommen, voor het eerst op de markt wordt gebracht binnen de Europese Unie; c. Voor het eerst op de markt brengen binnen de Europese Unie van een product dat tot stand is gekomen dankzij het gebruik van federale genetische rijkdommen, waarvoor geen enkele goedkeuring of toelating voor het op de markt brengen, noch een notificatie vereist is; d) Verkoop of overdracht op enige andere manier van het resultaat van het gebruik aan natuurlijke of rechtspersoon binnen de Europese Unie om deze persoon in staat te stellen een van de in de punten a),b) en c) opgesomde activiteiten uit te voeren (zie Art. 6, lid 1 van de ontwerpregelgeving).
- Vooral eer het kabinet Marghem de ontwerpstekst (zie de bijlage) formeel als ontwerp vaststelt houdt FOD Leefmilieu nog voor een aantal weken een open consultatie naar belanghebbenden in een pre-consultatieronde (maart 2018) en daaropvolgend een consultatieronde (datum nader te bepalen).

Samenvatting Ontwerpadvies VLIZ

- Stimuleer het gebruik van en de bijdrage tot bestaande literatuurdatabanken.
- Consolideer bestaande biologische ex-situ collecties, hun ontsluiting en interoperabiliteit.
- Zet in op traceerbaarheid van GR stalen en het versterken van een eenduidige link tussen staal en publicatie of andere wetenschappelijke output.
- Stimuleer de publicatie van biologische datasets en het gebruik van DOI¹ voor de publicatie van biologische datasets gekoppeld aan staalnames.

Voorstel voor amendement in ontwerp

1. Volledige opheffing van de notificatieplicht voor publicaties voor gebruikers uit het marien onderzoek OF beperken van de notificatieplicht tot de gebruikers die hun publicaties niet deponeren in OpenAccess tijdschriften en literatuurbanken voor wetenschappelijke publicaties.
2. Volledige opheffing van de verplichting voor het neerleggen van een staal in een federale collectie voor gebruikers uit het marien onderzoek OF beperken van deze verplichting tot de gebruikers die hun stalen niet deponeren in Internationaal erkende en geaccrediteerde collecties die een geharmoniseerd paspoortstelsel toepassen voor maximale traceerbaarheid van het GR staal.
3. In navolging van het onderschrijven van de Open Science (Open Access, Open Data) strategie op Europees (DGR&I) en nationaal niveau (BELSPO) kan de ontwerpregelgeving een expliciete verwijzing opnemen naar het belang van de initiatieven en inspanningen op nationaal niveau door bv. BELSPO, FWO, EWI en andere partners, in het bijzonder:
4. 'Data Publishing' door het publiceren van datasets en toekennen van DOI aan deze datasets.
5. Het opnemen van andere maatregelen ter ondersteuning en bevordering van Research Data Management en publiceren en (her)verdelen van wetenschappelijke data en metadata.

¹ Naast DOI zijn 'Handles' ook mogelijke Unique Resource Identifiers (URI) voor publicaties <https://www.handle.net/>
Meer info over DOI tov Handle: www.doi.org/factsheets/DOIHandle.htmlUniform

ARGUMENTATIE VOOR AMENDEMENT

- De huidige initiatieven, bindende afspraken (bv. in EU KPs project contracten), procedures en strategische doelstellingen inzake bijdrage aan literatuurdatabanken (Open Acces beweging²) overstijgen het voorstel zoals bedoeld in de notificatieplicht. De notificatieplicht is immers beperkt tot een deel van een geheel inzake gebruik van GR.
- Een notificatieplicht zoals bedoeld in de ontwerpregeling leidt tot een onderschatting van het echte gebruik van GR en het belang van GR.
- De notificatieplicht zoals beschreven in de ontwerpregeling kan geen eenduidige link verzekeren tussen (staal van) de GR en de publicatie als resultaat van het gebruik.
- De notificatieplicht/verplichting tot neerleggen zoals bedoeld in de ontwerpregeling leidt tot een duplicatie van inspanningen en tot versnippering, en is in vele gevallen in strijd met reeds gemaakt afspraken door Vlaamse en Federale partners.
- De huidige initiatieven, afspraken en contractueel vastgelegde deelnames aan Europese en internationale onderzoeksinfrastructuren die bijdragen aan het beheer van stalen en collecties van mariene GR, overstijgen het voorstel zoals bedoeld in de verplichting om een staal neer te leggen bij een collectiebeheerder van een federale collectie. De huidige infrastructuur werken reeds gericht op een systematische ontsluiting in een Europese en internationale context, inclusief de ontsluiting en traceerbaarheid van stalen.
- Een notificatieplicht zoals bedoeld in de ontwerpregeling leidt tot een onderbenutting van een integraal collectiebeheer en opbouw en transfer van kennis inzake GR en het belang van GR in het BNZ (bv. quid met collecties van mariene algen en bacteria in federale collecties?).
- De notificatieplicht zoals beschreven in de ontwerpregeling kan géén éénduidige unieke link verzekeren tussen staalname van de GR en staal dat uiteindelijk wordt opgenomen in collectiebeheer.
- Een notificatieplicht zoals bedoeld in de ontwerpregeling leidt tot een onderbenutting van de 'benefit sharing' en mogelijks inefficiëntie in de opbouw en transfer van kennis inzake genetische rijkdommen en het belang van GR in het BNZ wegens het ontbreken van een permanente eenduidige link tussen de instantie van de staalname en de wetenschappelijke publicatie en/of gedeponeerd staal, en beperkte bepalingen voor traceerbaarheid van het GR staal.

² Het effectief opnemen van een 'OA-verplichting' zou echter indruisen tegen 2 principes, nl. 1) keuzevrijheid: een verplichting om te publiceren in een tijdschrift dat OA aanbiedt tegen bedrijven die dat niet doen en 2) financiële discriminatie: gelet op het feit dat alle wetgevende voorstellen eerlijk en niet-discriminerend moeten zijn. De VLIZ analyse voor de output van 'Belgisch' marien onderzoek geeft aan dat gemiddeld 40% van de peer-reviewed publicaties in OA-publicaties voorkomt, en deze trend is in opmars. Van deze 40% OA-publicaties is 84% 'gouden OA'. Dit betekent dat de auteur financieel bijdraagt in de "artikelverwerkingstoelage (APC)" voor het verwerken van OA-publicaties. Het is de voorafbetaling van een artikel publicatierecht (APC) om het artikel onmiddellijk en vrij beschikbaar te maken na publicatie. Om een OA-publicatie als verplicht in te dienen, kan daarom een ondersteuningsmechanisme nodig zijn om discriminerende handelingen uit te sluiten.

1. STIMULEER HET GEBRUIK VAN EN BIJDRAGE AAN BESTAANDE LITERATUURDATABANKEN

Huidige initiatieven:

Het VLIZ en zijn internationale partners voeren een systematische inspanning uit voor het capteren, beschrijven, en ontsluiten van mariene wetenschappelijke output zoals peer-reviewed publicaties, in de Belgische Mariene Bibliografie³ (BMB). Hiervoor worden minstens jaarlijks internationale en nationale literatuurdatabanken bevraged op basis van een grondige lijst van (geo)thesauri en sleuteltermen. Deze bevraging laat toe om de resultaten in te delen per geografisch gebied (bv. publicaties op basis van onderzoek in de BNZ) disciplines (bv. biotechnologie, monitoring, ecosysteem en habitat onderzoek,...) en taxonomie (bevraging van databanken op basis van een 'Taxon notifier'). Het resultaat van deze grondige bevraging resulteert in een volledige output van peer-reviewed publicaties gerelateerd aan GR in het BNZ, inclusief publicaties die door buitenlandse auteurs gepubliceerd werden. Bovendien voert het VLIZ een systematische inspanning uit om ook niet-peer-reviewed publicaties (zoals interne technische rapporten en verslagen van marktstudies voor niet-commercieel gebruik) en andere 'grijze literatuur' te capteren en te ontsluiten in IMIS (Integrated Marine Information System) en in het bijzonder in OMA (Open Marine Archive). Bijkomend voordeel van dit IMIS als instrument voor kennistransfer is het modulaire systeem waarbij de koppeling tussen publicaties, auteurs, (meta)datasets, instellingen en projecten ontsloten wordt.

Relevante producten en dienstverlening:

- IMIS: modulair systeem voor het beheer van informatie in dewelke eenduidige relaties worden gelegd tussen personen, auteurs, instellingen, projecten, publicaties en datasets. IMIS kent permanente unieke codes toe aan elk record. Telt 160.659 'VLIZ-core' mariene records-publicaties (1/03/2018).
- OMA: deelcollectie van IMIS. Omvat Open Access publicaties. Telt 29.394 records-publicaties (1/03/2018).
- BMB: deelcollectie van IMIS. Omvat alle publicaties (peer-reviewed én grijze literatuur) door Belgische auteurs en/of door buitenlandse auteurs met betrekking tot het BNZ. Telt 43.495 records-publicaties (1/03/2018).
- IMIS, OMA, BMB zijn 'best practices' in Open Access en Open Science en bieden het best beschikbare antwoord op de concrete doelstelling (spirit of the law) van de ontwerpregeling inzake 'benefit sharing', zijnde het delen van kennis, en het versterken van de kennisbasis over GR in het BNZ (persoonlijke mededeling FOD Leefmilieu 20/02/2018). In het bijzonder streeft IMIS naar volledigheid en exhaustiviteit voor de informatie over het BNZ. Dit overstijgt veruit wat de notificatieplicht zoals geformuleerd in de ontwerpregeling kan bewerkstellingen voor deze doelstelling.
- Special collections kunnen worden aangemaakt binnen de IMIS context op vraag van gebruikersgroepen als instrument ten behoeve van rapportage of gekoppeld aan topics, (sub)disciplines, etc. of ten behoeve van het 'verdelen van voordelen' (benefit sharing) ikv het NP in IMIS.
- Special collections bieden multi-pele voordelen zoals bv. koppeling met taxonomische backbone Aphia/WoRMS en rapportage.

ARGUMENTATIE VOOR AMENDEMENT

- De huidige initiatieven, bindende afspraken (bv. in EU KPs project contracten), procedures en strategische doelstellingen (Open Access beweging) inzake bijdrage aan literatuurdatabanken overstijgen het voorstel zoals bedoeld in de notificatieplicht. De notificatieplicht is immers beperkt tot een deel van een geheel inzake gebruik van GR.
- Een notificatieplicht zoals bedoeld in de ontwerpregeling leidt tot een onderschatting van het echte gebruik van GR en het belang van GR.
- De notificatieplicht zoals beschreven in de ontwerpregeling kan geen eenduidige link verzekeren tussen (staal van) de GR en de publicatie als resultaat van het gebruik.
- De notificatieplicht zoals bedoeld in de ontwerpregeling leidt tot een duplicatie van inspanningen en tot versnippering, en is in vele gevallen in strijd met reeds gemaakt afspraken door Vlaamse en Federale partners.

VOORSTEL VOOR AMENDEMENT IN ONTWERPWET:

Opheffen van de notificatieplicht voor publicaties voor gebruikers uit het marien onderzoek OF beperken van de notificatieplicht tot de gebruikers die hun publicaties niet deponeren in OpenAccess tijdschriften en literatuurbanken voor wetenschappelijke publicaties.

³ Belgische Mariene Bibliografie BMB www.vliz.be/nl/belgische-mariene-bibliografie

2. CONSOLIDEER BESTAANDE BIOLOGISCHE EX-SITU COLLECTIES, HUN ONTSLUITING EN INTEROPERABILITEIT

Huidige initiatieven, producten en dienstverlening:

- In samenwerking met (inter)nationale partners voert het VLIZ een systematische inspanning uit voor het capteren, beschrijven, beheren en ontsluiten van biologische stalen en daaraan verbonden metadata. Deze inspanningen gebeuren in een Europees en internationaal kader, en worden ingebed in een langetermijn en strategisch kader, zoals bv. de Vlaamse en Belgische bijdrage tot internationale verplichtingen.
- Het European Marine Biological Research Infrastructure Cluster EMBRIC heeft als doel de toegang te faciliteren tot biologische rijkdommen voor onderzoeksdoelstellingen. EMBRIC werkt aan een geharmoniseerd “passporting” systeem⁴ voor de mariene GR die via EMBRIC partners en hun onderzoeksinfrastructuren (RI) ter beschikking worden gesteld, en waarin alle unieke codes voor organismes en hun kenmerken worden geïdentificeerd op basis van bestaande systemen. Het paspoort systeem moet toelaten om het gebruik van GR te traceren, de administratieve last voor de gebruikers te verminderen en het risico op legale en penale sancties te vermijden. Relevante RIs zijn EMBRC, AquaExcel, en MIRRI.
- Het EMBRIC paspoort systeem omvat alle documentatie en licenties (‘permits’) relevant voor het gebruik van het materiaal. EMBRIC zorgt voor een geharmoniseerd digitaal systeem van unieke codes voor elke soort/strain die beschikbaar wordt gesteld. Hiervoor bouwt EMBRIC op bestaande systemen voor het opvolgen en naleven van de bepalingen in het Biodiversiteitsverdrag en het NP (bv. World Data Centre for Microorganisms (WDCM), OECD, MIRRI i.e. Access and Benefit Sharing Manual⁵). Belangrijk hierbij is dat de code een centrale toegang geeft tot /en een eenduidige link legt met de relevante bepalingen voor naleving van het NP (i.e. PIC, MAT, en andere relevante bepalingen) via EMBRIC portal.
- De RIs in Europa werken samen voor het ontwikkelen van een hoog-kwalitatieve dienstverlening en standaarden ter ondersteuning van fundamenteel en toegepast onderzoek. Andere samenwerkingsverbanden tussen RI betreft het ontwikkelen van systemen voor de traceerbaarheid van stalen, en unieke codes (e.g. DOI), het bepalen van de grenzen voor aansprakelijkheid, het ontwikkelen van nieuwe diensten voor de monitoring van Ethical, Legal and Societal Issues (ELSI) in samenspraak met de uitgevers van wetenschappelijke tijdschriften, en met andere RIs o.a. de monitoring van DOI.

ARGUMENTATIE VOOR AMENDEMENT

- De huidige initiatieven, afspraken en contractueel vastgelegde deelnames aan Europese en internationale onderzoeksinfrastructuren die bijdragen aan het beheer van stalen en collecties van mariene GR, overstijgen het voorstel zoals bedoeld in de verplichting om een staal neer te leggen bij een collectiebeheerder van een federale collectie. De huidige infrastructuren werken reeds gericht op een systematische ontsluiting in een Europese en internationale context, inclusief de ontsluiting en traceerbaarheid van stalen.
- Een notificatieplicht zoals bedoeld in de ontwerpregelgeving leidt tot een onderbenutting van een integraal collectiebeheer en opbouw en transfer van kennis inzake GR en het belang van GR in het BNZ (bv. quid met collecties van mariene algen en bacteria in federale collecties?).
- De notificatieplicht zoals beschreven in de ontwerpregelgeving kan géén éénduidige unieke link verzekeren tussen staalname van de GR en staal dat uiteindelijk wordt opgenomen in collectiebeheer.
- De notificatieplicht/verplichting tot neerleggen zoals bedoeld in de ontwerpregelgeving leidt tot een duplicatie van inspanningen en tot versnippering, en is in vele gevallen in strijd met reeds gemaakt afspraken door Vlaamse en Federale partners.

VOORSTEL VOOR AMENDEMENT IN ONTWERPWET:

Volledige opheffing van de verplichting voor het neerleggen van een staal in een federale collectie voor gebruikers uit het marien onderzoek OF beperken van deze verplichting tot de gebruikers die hun stalen niet deponeren in Internationaal erkende en geaccrediteerde collecties die een geharmoniseerd paspoortstelsel toepassen.

⁴ Bioresource Passport: to accompany all biological resources and materials supplied by the participating RIs, and will in effect be a certificate of origin. The passport will provide information on (a) collection and culturing conditions (provenance, environmental impact, ethics, etc.); (b) degree of legal compliance with the Nagoya Protocol (NP) of the Convention for Biological Diversity, with member state, and EU regulations.

⁵ DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.284881>.

3. Zet in op traceerbaarheid van GR stalen en het versterken van een eenduidige link tussen staal en wetenschappelijke publicatie of andere output

Huidige initiatieven, producten en dienstverlening:

De huidige procedures voorzien in volgende stappen om de traceerbaarheid van GR stalen uit het BNZ te kunnen garanderen vanaf staalname en collectiebeheer tot wetenschappelijke output. Deze procedures ondersteunen het 'Collect once, use many times' principe, en de verplichting tot 'due diligence'⁶ (gepaste zorgvuldigheid) zoals vereist in de Europese ABS verordeningen in de uitvoering van het NP (zie annex voor gebruikte systemen):

- *Stap 1: bij staalname van alle biologische stalen kent MIDAS unique identifier toe aan staal en geassocieerde metadata zoals omgevingsvariabelen en survey-gegevens (bv. coördinaten). Soortnamen krijgen een unieke code (Aphia/WoRMS Taxonomic Backbone). MIDAS is het data acquisitie en informatie systeem dat gebruikt wordt ab de R/V Simon Stevin – ook R/V Belgica heeft zo'n systeem. Eurofleets ontwikkelde op Europees niveau een dergelijke syteem waarbij staalnames worden gelogd. OD-Natuur van KBIN beschikt ook over dergelijk systeem dat elke actie/staal kan identificeren.*
- *Stap 2: stalen worden verzameld en beschreven in IMERS op basis van unique identifiers (metadata). Geogereferencieerde plaatsnamen voor het BNZ worden toegekend op basis van Marine Regions/Marine Gazetteer.*
- *Stap 3: stalen worden verzameld en beheerd in een erkende/gecertifieerde fysieke collecties (e.g. EMBRC, ENA), toegankelijk via catalogus en daaraan gekoppelde dienstverlening.*
- *Stap 4a: indien wenselijk kunnen onderzoekers de data die gekoppeld zijn aan het biologisch staal, publiceren aan de hand van een DOI aanvraag bij het VLIZ data centrum VMDC. Als erkend ICSU datacentrum is het VMDC bij machte om een DOI toe te kennen en ondersteuning te bieden bij het publiceren van data (DataCite).*
- *Stap 4b: IMIS verzamelt actief (biologische) bibliografie voor het BNZ, zowel op eigen initiatief als door een systematische bevraging van (inter)nationale literatuuurdatbanken aan de hand van sleuteltermen, inclusief met een 'Taxon Notifier' (bevraging gebaseerd op de Aphia taxonomic backbone voor mariene soorten). IMIS verzamelt zowel publicaties door auteurs gekoppeld aan Belgische instellingen als buitenlandse auteurs die publiceren over GR in het BNZ, in de collectie BMB. BMB omvat ook technische publicaties zoals survey reports en grijze literatuur, historische data en manuscripten.*

ARGUMENTATIE VOOR AMENDEMENT

- Een notificatieplicht zoals bedoeld in de ontwerpregeling leidt tot een onderbenutting van de 'benefit sharing' en mogelijks inefficiëntie in de opbouw en transfer van kennis inzake genetische rijkdommen en het belang van GR in het BNZ wegens het ontbreken van een permanente eenduidige link tussen de instantie van de staalname en de wetenschappelijke publicatie en/of gedeponeerde staal, en beperkte bepalingen voor traceerbaarheid van het GR staal.
- De notificatieplicht/verplichting tot neerleggen zoals bedoeld in de ontwerpregeling leidt tot een duplicatie van inspanningen en tot versnippering, en is in vele gevallen in strijd met reeds gemaakt afspraken door Vlaamse en Federale partners.

VOORSTEL VOOR AMENDEMENT IN ONTWERPWET:

Opheffen van de verplichting voor het neerleggen van een staal in een federale collectie voor gebruikers uit het marien onderzoek OF beperken van de verplichting tot de gebruikers die GR stalen niet deponeren in Internationaal erkende collecties met geharmoniseerd paspoortstelsel voor maximale traceerbaarheid van het GR staal.

⁶ De ABS-uitvoeringsverordeningen van het NP bepaalt de vereisten die aan onderzoekers uit de EU lidstaten worden opgelegd: Zo worden onderzoekers verplicht te handelen volgens het 'due diligence' beginsel ('gepaste zorgvuldigheid'). Deze eist dat onderzoekers alle nodige informatie verzamelen met betrekking tot de datum, plaats en omstandigheden waaronder de GR en traditionele kennis TK werden bekomen, evenals een beschrijving van de GR en TK. Deze informatie omvat ook alle relevante details met betrekking tot de ABS-verplichtingen van toepassing (PIC & MAT), de officieel gegunde toestemming(en) voor toegang tot de GR, de oorspronkelijke bron van de GR en TK, evenals de informatie over eventuele latere gebruiker(s) van deze GR en TK. Deze informatie moet tot 20 jaar na beëindiging van de O&O werkzaamheden bewaard worden, en dient verder verdeeld te worden naar een volgende gebruiker bij een eventuele transfer van de GR. M.a.w., een onderzoeker moet steeds kunnen aantonen dat alle nodige stappen werden ondernomen om ervoor te zorgen dat de GR en TK werden gebruikt in overeenstemming met de relevante nationale wetgeving in het land van levering.

4. Stimuleer de publicatie van biologische datasets en het gebruik van DOI voor de publicatie van biologische datasets gekoppeld aan staalnames

In navolging van het onderschrijven van de Open Science (Open Access, Open Data) strategie op Europees (DGR&I) en nationaal niveau (BELSPO) kan de ontwerpregelgeving een expliciete verwijzing opnemen naar het belang van de initiatieven en inspanningen op nationaal niveau door bv. BELSPO, FWO, EWI en andere partners, in het bijzonder:

- 'Data Publishing' door het publiceren van datasets en toekennen van DOI aan deze datasets.
- Het opnemen van andere maatregelen ter ondersteuning en bevordering van Research Data Management en publiceren en (her)verdelen van wetenschappelijke data en metadata.

Vrijwillige engagementen die met de ondersteunende dienstverlening van het VLIZ kunnen gerealiseerd worden vanuit het netwerk van het Biologisch Marien Onderzoek in België, in het kader van een Belgische rapportage naar het NP

- Jaarlijkse Rapportage van Publicaties op basis van Marien Biologisch Onderzoek in Belgische mariene wateren: zowel door Belgische co-auteurs als buitenlandse co-auteurs, zowel peer-reviewed als grijze literatuur:
 - ➔ *aanleveren van de collectie publicaties in IMIS, met beschikbare links naar co-auteurs en instellingen, projecten, gerelateerde projecten etc., met permanente codes in WoRMS, ENA, Genbank etc.*
- x-Jaarlijkse (cyclische) Belgische rapportage over de internationale samenwerking inzake mariene biodiversiteitsonderzoek, in het kader van Nagoya Protocol en het Biodiversiteitsverdrag:
 - ➔ *een synthese van het Belgisch onderzoek inzake mariene biodiversiteit in het BNZ, met een bijzonder verwijzing naar het gebruik van GR: dit kan als systematische rapportage opgenomen worden in het Compendium voor Kust en Zee.*
- Actieve ondersteuning van mariene onderzoekers door het VMDC bij het publiceren van data (DataCite) en het organiseren van specifieke training sessies voor Research Data Management en het publiceren van Datasets.

ANNEX I: OVERVIEW OF RELEVANT SYSTEMS TOOLS AND SERVICES TO TRACK RESEARCH OUTPUT ON BIOLOGICAL RESOURCES IN BELGIAN PART OF THE NORTH SEA

Overview of the relevant systems, tools & services that are in place to track output of research on biological resources in the Belgian part of the North Sea (and beyond), and support the re-utilization of this output (publications, datasets, samples, models,...).

- **MIDAS: Marine Information and Data Acquisition System.** This suite of programs is developed at Flanders Marine Institute (VLIZ) to plan the cruises of the RV Simon Stevin, to register the research activities during these cruises and to capture navigational, meteorological and oceanographic parameters while underway. Measurements are available online and research activities on the ship can be followed real-time on the Lifewatch portal. website: www.vliz.be/vmdcdata/midas/
- **IMERS: Integrated Marine Readings and Samples.** Measurement data from multidisciplinary Belgian and international projects and measurement campaigns are collected in the integrated data system IMERS. Its strength is the possibility to store extensive technical metadata linked to the measurement data. The integration is linked to quality control and facilitates the data flow to national and international data systems. The unrestricted data integrated in IMERS are made available through an online interface. website: <http://www.vliz.be/vmdcdata/imers/>
- **IMIS: Integrated Marine information System:** a modular system that connects authors, person, institutions, publications, projects, data etc.. website: www.vliz.be/en/integrated-marine-information-system? Annual 'harvesting' of peer-reviewed publications in international databases are used to identify and collect ALL publication on (biological) resources in the BPNS (filter with key terms including Taxon notifier, and filter with geo-terms from marine regions). Use the search interface to explore records: website: www.vliz.be/en/catalogue
- **WoRMS World Register of Marine Species:** and its Taxonomic backbone Aphia: The Aphia taxonomic register contains a list of all known marine species in the world and provides an overview of the accepted taxonomic names. This register is used worldwide as a standard list. It currently serves as a platform for the Belgian, European, arctic and world list of marine species, among others. website: <http://www.marinespecies.org>
- **EUROBIS: European Biogeographic Information System.** EurOBIS is an online marine biogeographic data system that centralises biogeographic data on marine species. The EurOBIS system is used in various European projects. The system discloses marine biogeographic data from different European institutes. All data are subject to standard quality control so as to ensure a minimum quality level for the use of the data. website: <http://www.eurobis.org>
- **Marine Regions: a register of geographical areas and place names.** It offers a standard for maritime boundaries and marine areas and locations. Marine Regions combines information from the VLIMAR Gazetteer and the VLIZ Maritime Boundaries Geodatabase. The VLIMAR Gazetteer is a database with geographic, mainly marine names such as seas, sandbanks, seamounts, ridges, bays or even standard sampling stations used in marine research. The Maritime Boundaries database represent the Exclusive Economic Zones (EEZ) of the world. Marine Regions is used as the geographic backbone in different data-and information systems. website: <http://www.marineregions.org>
- **EMBRC: European Marine Biological Resource Centre.** EMBRC is a European Research Infrastructure (ESFRI): coordinating research infrastructure providing access to marine biodiversity and consists of state-of-the-art research facilities and training at marine research stations throughout Europe. website: <http://www.embrc.eu>
- LifeWatch is a European infrastructure for biodiversity research. It is a virtual laboratory consisting of observation stations, databases, web services and modelling tools installed across Europe. This network facilitates the generation, processing, integration and analysis of biodiversity data. website: <http://www.lifewatch.be/en/project-belgian-lifewatch-infrastructure>
- ENA: European Nucleotide Archive. <https://www.ebi.ac.uk/ena>

From: Ann-Katrien Lescrauwaet [mailto:annkatrien.lesrauwaet@vliz.be]
Sent: donderdag 29 maart 2018 0:09
To: Kempnaer Salima
Cc: Ann-Katrien Lescrauwaet
Subject: Re: draft federal law Nagoya Protocol

Dear Salima,

Thank you for your mail, and invitation to provide feedback on the proposal to include an OA obligation (note that an eventual OA obligation is slightly different from the text in our proposal, although in spirit both address the same final goal of increased open access to knowledge). I have had the chance to consult my colleagues who follow up the OA movement and dossiers such as the European Open Science Cloud and OpenAire initiatives.

In general we believe this would be an excellent demarche and constitutes a case of best-practice, certainly in the context of the ABS regulations.

There are two observations (at least as we anticipate) that could influence acceptance or rejection of this proposal on behalf of the research community:

*1) freedom of choice: an obligation to publish in a journal that offers OA against those that do not. As far as our screening indicates, nearly all major publishers offer such a mechanism and we believe that the current trend will only reconfirm this. It is only a matter of time that OA will become the standard. So in other words, this aspect is negligible and can be easily countered.
2) financial discrimination: as all legislative proposals need to be fair and non-discriminatory, I suppose this is a major issue to be addressed. Our analysis for the output of 'Belgian' marine research indicates that on average 40% of the marine peer-reviewed publications are in OA publishing. The trend is clearly on the rise. Of these 40% OA publications, 84% are gold OA. This means that the author was required by the publisher to contribute financially and participate in the cost of OA publishing. This cost is referred to as the "article processing charge (APC)". It is upfront payment of an article publishing charge (APC) to make the article immediately and freely available upon publication. Therefore, in order to propose OA publishing as mandatory, an assistance mechanism may be required in order to exclude discriminatory acts.*

We can take this proposal to a broader consultation in the marine research network, as appropriate.

*Hoping this is useful information, please do not hesitate to contact us in case I left some doubts in writing.
Kind regards,*

Ann-Katrien Lescrauwaet, PhD
International Liaison Officer
Secretariat Compendium for Coast and Sea
www.compendiumcoastandsea.be
M +32 475493452 T +32 59 342146
E annkatrien.lesrauwaet@vliz.be

Vlaams Instituut voor de Zee vzw
Flanders Marine Institute
InnovOcean site, Wandelaarkaai 7
B-8400 Oostende, Belgium

From: Kempnaer Salima <Salima.Kempnaer@environnement.belgique.be>
To: Ann-Katrien Lescrauwaet <annkatrien.lesrauwaet@vliz.be>
Sent: 3/22/2018 10:58 AM
Subject: RE: draft federal law Nagoya Protocol